

Minister Sprawiedliwości

DL-III.43.4.2026
Warszawa, 19 maja 2026 r.

Pan
Łukasz Jachimowicz
Sekretarz
Rady Działalności Pożytku Publicznego

Szanowny Panie Sekretarzu,

w odpowiedzi na pismo z dnia 12 maja 2026 r., DOB.WOKRiZ.6613.39.2026, zawierające prośbę o przestanie stanowiska do uchwały nr 193 Rada Działalności Pożytku Publicznego z dnia 11 maja 2026 r. w sprawie opinii Rady Działalności Pożytku Publicznego dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (UDER49), uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z art. 300¹ § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych prosta spółka akcyjna (dalej: „PSA”) – podobnie jak dwie pozostałe spółki kapitałowe (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna) – może być utworzona w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jednocześnie zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) jedynie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników mogą ubiegać się o nadanie statusu organizacji pożytku publicznego (dalej: „OPP”). Pominięcie PSA jako podmiotu mogącego ubiegać się o statut OPP mogłoby zostać uznane za naruszenie konstytucyjnej zasady równości i niedyskryminacji podmiotu (w tym przypadku jednej ze spółek kapitałowych), w szczególności dlatego, że nie są znane przyczyny o charakterze ustrojowym, względnie organizacyjnym, wynikającym z konstrukcji formy prawnej PSA, jak i odnoszące się do jej funkcji i znaczenia w obrocie, które uzasadniały nierówne traktowanie PSA oraz pozostałych spółek kapitałowych.

Należy również wskazać, że przyznanie statusu organizacji pożytku publicznego nie następuje automatycznie, ale na podstawie wniosku podmiotu, który jest badany przez sąd rejestrowy pod kątem formalnym i merytorycznym. Sąd rejestrowy bada spełnienie przez podmiot przesłanek z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności faktyczne prowadzenie działalności pożytku publicznego. Dopiero stwierdzenie przez sąd rejestrowy, że podmiot spełnia wszystkie wymagania przewidziane przez obowiązujące przepisy prawa będzie skutkowało wydaniem postanowienia o nadaniu podmiotowi statusu OPP i związanego z nim wpisu w Krajowym Rejestrze

Sądowym. Tym samym PSA aby uzyskać status OPP będzie musiała spełnić wszystkie przesłanki przewidziane przez obowiązujące przepisy i uzyskać stosowny wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W tym miejscu należy również wskazać, że czynności kontrolno-nadzorcze nad takim podmiotem leżą w gestii Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, którzy mogą – w razie stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu takiego podmiotu – zastosować przewidziane przez przepisy środki, łącznie z wnioskiem o pozbawienie podmiotu statusu OPP.

Podkreślić również należy, że zgodnie z danymi statystycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości¹ na dzień 31 grudnia 2025 r., w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowanych było 637 238 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, z których status OPP miały tylko 34 spółki. W przypadku spółek akcyjnych było to odpowiednio 8757 spółek, w tym 5 ze statusem OPP. Biorąc pod uwagę, że przepis art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który przewiduje możliwość ubiegania się o status OPP przez spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne, obowiązuje już od wielu lat, należy stwierdzić, że liczba spółek kapitałowych posiadających status OPP jest bardzo niewielka. Zatem nie wydaje się, aby dopuszczenie możliwości uzyskania statutu OPP również przez PSA (zarejestrowano 3927 takich spółek) miało spowodować masowe ubieganie się przez te podmioty o status OPP.

Pomimo istnienia ewidentnych różnic strukturalnych, funkcjonalnych i organizacyjnych pomiędzy spółkami kapitałowymi oraz organizacjami pozarządowymi Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 stycznia 2006 r., III CZP 122/05 uznał, że *spółka akcyjna, prowadząca działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873) i nie działająca w celu osiągnięcia zysku, może nabyć status organizacji pożytku publicznego*. W treści uzasadnienia Sąd Najwyższy wskazał, że *możliwe jest istnienie spółek akcyjnych, które nie działają w celu osiągnięcia zysku i nie prowadzą działalności gospodarczej, której celem byłoby przysporzenie zysku akcjonariuszom, spółka akcyjna może bowiem powstać w każdym celu dozwolonym przez prawo, np. w celu charytatywnym. Także zatem spółki akcyjne, pomimo obowiązku wpisu do rejestru przedsiębiorców, nie muszą mieć aktywności gospodarczej nastawionej na osiągnięcie zysku jako przedmiotu działalności. W literaturze sporne jest, czy takie spółki są przedsiębiorcami, trzeba jednak wskazać, że dla wykładni art. 3 ust. 2 u.d.p.p.w. nie ma decydującego znaczenia fakt, iż w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym spółki podlegające wpisowi do rejestru przedsiębiorców traktowane są jak przedsiębiorcy. Przepis art. 3 ust. 2 u.d.p.p.w. nie odwołuje się do pojęcia przedsiębiorcy, a niezależnie od tego, przedsiębiorca w rozumieniu ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym nie musi*

¹ Sprawozdanie o stanie Rejestru Przedsiębiorców za okres: 2025-01-01-2025-12-31.

prowadzić działalności gospodarczej w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), nie musi być też przedsiębiorcą w rozumieniu art. 431 k.c. Z punktu widzenia wykładni art. 3 ust. 2 u.d.p.p.w. istotne znaczenie ma natomiast to, czy spółka działa w celu osiągnięcia zysku. Nie ma wątpliwości, że powyższa argumentacja może być w pełni odniesiona do PSA.

Odnosząc się do wyszczególnionych w uchwale argumentów uprzejmie wyjaśniam:

Uwaga 2.1. Brak tożsamości ustrojowej

Jak wskazano wyżej, PSA może być założona w każdym celu prawnie dopuszczalnym. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jakkolwiek stanowiąca „autonomiczny reżim prawny, który powinien chronić trzeci sektor przed zacieraniem różnic między działalnością społeczną a typowym biznesem”, nie może naruszać zasady równości określonej w Konstytucji RP poprzez pozbawienie możliwości ubiegania się przez jeden rodzaj spółki kapitałowej (PSA) o status OPP w sytuacji, gdy pozostałe rodzaje takich spółek możliwość taką mają.

Uwaga 2.2. Niezgodność z praktyką rynkową

Ryzyko instrumentalnego wykorzystywania statusu organizacji pozarządowej przez podmioty nastawione na budowę wartości kapitałowej istnieje także przy spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych, a mimo to ustawodawca zdecydował się na ich uwzględnienie w katalogu podmiotów mogących ubiegać się o status OPP.

Uwaga 2.3. Analiza orzecznictwa i definicji

PSA ubiegająca się o status OPP będzie musiała zagwarantować niezarobkowy charakter swojej działalności. Powyższe będzie przedmiotem badania przez sąd rejestrowy przy rozpoznawaniu wniosku o przyznanie statusu OPP. Na późniejszym etapie będzie podlegać kontroli i nadzorowi prowadzonemu przez podmioty upoważnione przez ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Uwaga 2.4. Kwestia prowadzenia działalności gospodarczej

Organizacje pozarządowe również mogą prowadzić działalność gospodarczą i w związku z tym podlegać wpisowi do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Powyższe nie dyskwalifikuje ich jednak jako podmiotów mogących ubiegać się o status OPP. W przypadku tej uwagi również należy odwołać się do cytowanego już uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2006 r., III CZP 122/05.

Uwagi 3.1. Wysokie koszty stałe i 3.2. Bariery sprawozdawcze:

Ograniczenie możliwości ubiegania się PSA o status OPP ze względu na „rażący brak efektywności ekonomicznej formy PSA dla celów społecznych” jest całkowicie nieuzasadnione. To spółka będzie decydować, czy chce występować o przyznanie takiego

statusu. Każdy podmiot, w tym organizacje pozarządowe, ponosi koszty związane ze swoją działalnością. Nie przekonuje również argument, odwołujący się do braku możliwości prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów, ponieważ okoliczność ta nie wpływa na prowadzenie przez podmiot działalności pożytku publicznego.

Uwaga 4.1. Precedens dla form europejskich

Przedstawiona we wskazanym punkcie uwaga nie odnosi się bezpośrednio do możliwości spełnienia przez PSA wymogów pozwalających na uzyskania przez nią statusu OPP. W przestrzeni prawnej i gospodarczej pojawiają się nowe formy organizacyjne, ale ich powstanie w przyszłości nie może bezpośrednio wpływać na projektowaną regulację.

Uwaga 4.2. Ochrona tożsamości sektora

Nie przedstawiono żadnych argumentów, które wskazywałyby, że projektowane rozwiązanie wpłynie ujemnie na utrzymanie rozdziału pomiędzy trzecim sektorem a biznesem, a w szczególności, z jakich przyczyn należy upatrywać takiego zagrożenia akurat w przypadku PSA, a nie upatruje się go w odniesieniu do pozostałych rodzajów spółek kapitałowych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości

Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/